

การประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

AN EVALUATION OF TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT IN
THE BACHELOR OF PUBLIC ADMINISTRATION PROGRAM OF
SCHOOL OF MANAGEMENT SCIENCE,
SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY

ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ที่ดำเนินการในปัจจุบันในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของการใช้หลักสูตร โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และ 2) นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ปรับปรุงชุดวิชาและคำอธิบายชุดวิชา กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มผู้เรียนหรือผู้ใช้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2560

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร 5 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มจำนวน 730 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 562 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 76.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหาและตัวบ่งชี้การประเมินตั้งแต่ระดับมากขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านการประเมิน และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรพบว่า (1) ทุกองค์ประกอบที่ประเมินมีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุด กล่าวคือ 1) ด้านบริบท ทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ประจำเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและบัณฑิต และความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยในระดับมากที่สุด พร้อมกันนี้นักศึกษา บัณฑิต และอาจารย์ประจำเห็นว่าชุดวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรในระดับมากที่สุด มากที่สุด สำหรับสำหรับชุดวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาเฉพาะทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์เห็นว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านบริบทผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เห็นว่าเอกสารการสอน แหล่งการเรียนรู้ และคุณภาพของสื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมาก ในขณะที่อาจารย์ประจำเห็นว่าศักยภาพและความพร้อมของผู้สอนมีอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 3) กระบวนการดำเนินงานซึ่งเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการและการจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 4) ด้านผลผลิต ทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตบริหารรัฐกิจมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านผลผลิตผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (2) สำหรับข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตฉบับปรับปรุงใหม่จะมุ่งเน้นการสร้างนักบริหารที่ชำนาญการทั่วไป โครงสร้างหลักสูตรจำนวน 120 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (30 หน่วยกิต) หมวดวิชาเฉพาะ 14 ชุดวิชา (84 หน่วยกิต) และวิชาเลือกเสรี 1 (6 หน่วยกิต) ชุดวิชา รวม 20 ชุดวิชา ใช้ระยะเวลาศึกษา 4 ปีการศึกษา โดยมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่จำนวน 5 ชุดวิชา จากจำนวน 14 ชุดวิชา ในส่วนของเนื้อหาหลักสูตรนั้นจะเป็นเนื้อหาที่สะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร 5 องค์ความรู้ได้แก่ องค์การและการจัดการ นโยบายสาธารณะ การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และการคลังและงบประมาณ โดยยังคงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไว้ตามเดิม

คำสำคัญ : การประเมิน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to analyze Bachelor of Public Administration Course (Revised Curriculum Academic Year 2011), Department of Public Administration, School of Management Science by analytical concepts of context, input, process and result. The results gained was going to be developing Bachelor of Public Administration Course, Academic Year 2017. 2) to study trend of revised curriculum or newly developed curriculum according to the standard criteria of the Office of the Higher Education Commission.

This research was an evaluation research. Research tool was a questionnaire collected the data from 5 groups of population. They were present students, graduates, employers of graduates, lecturers of Public Administration Department of Sukhothai Thammathirat Open University and university's officers. Number of samples from 5 groups were totally 730 samples. The response rate was 562 questionnaires or 76.98 %. Statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results of course evaluation showed that (1) all components of evaluation were appropriate and qualified at high to the highest level. Those were 1) contact aspect : present students, graduates, employers of graduates, lecturers of Public Administration Department found objectives of the course were clear, meet to the needs of students, graduates, labor market and society as well as aligned with the university's mission and professional organization at high to the highest level. In the meantime, students, graduates, and lecturers agreed that the subjects were identical to the objectives and suitable to put in curriculum structure at the highest level. For required subjects, students, graduates, and lecturers also agreed that they were conformed with the objectives and suitable to put in curriculum structure at high to the highest level 2) Input factors: present students, graduates and university's officers found that materials, learning sources and quality of learning media were appropriate and qualified at the highest. Meanwhile, lecturers agreed that the potential and readiness of the lecturers were at the highest level. 3) Process aspect, which lead to course administration, it was revealed that present students, graduates and lecturers agreed that the appropriateness and quality were at the highest level, whereas the officers' opinion was at high level. Learning management aspect, lecturers found the appropriateness and quality were at high level. For measurement and evaluation, present students and graduates agreed that the appropriateness and quality were at the highest level, whereas lecturers and university's officers thought it was at high level. Present student, graduates and university's officers agreed that service appropriateness and quality was at high level. 4) Output aspect: both graduates and employers agreed that desirable qualifications of graduated student were at the highest. (2) Trend of newly developed curriculum is focusing on building general administrative experts. Course Structure comprises of 5 general knowledge subjects (30 credits), 14 required subjects (84 credits) and 1 collective subject (6 credits). The overall subjects were 20 subjects with 120 credits. Duration of study is 4 years. The content of course syllabus should reflect body of knowledge of Public Administration in 5 fields of study namely, organization and management, public policy, human resources management, theories of public administration and public finance and budget which still preserve unchanging desirable qualifications of Sukhothai Thammathirat Open University.

Keywords : Evaluation, Bachelor of Public Administration, Sukhothai Thammathirat Open University

บทนำ

1. ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดตั้งสาขาวิชาวิทยาการจัดการเพื่อจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆ ในแขนงวิชาการจัดการงานก่อสร้าง แขนงวิชาบริหารธุรกิจ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ และแขนงวิชาการบัญชี ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจจึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตโดยยึดความต้องการของผู้ที่ประสงค์จะเข้าศึกษา ความต้องการกำลังคนด้านการบริหารรัฐกิจของส่วนราชการและองค์กรภาครัฐต่างๆ และความต้องการกำลังคนด้านการบริหารของตลาดแรงงาน

สำหรับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตในขณะนั้น เป็นการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF HE) ซึ่งได้ดำเนินการมาครบ 5 ปีจึงสมควรที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554) ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการทางด้านการบริหารโดยเฉพาะการพัฒนาขององค์ความรู้ นวัตกรรม และวิธีการและเทคโนโลยีด้านการบริหารภาครัฐ

ในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ดังกล่าวนี้นจำเป็นต้องทราบข้อมูลต่างๆ ทั้งทางด้านความพร้อมของอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มสธ. เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรฯ ให้ตรงกับความต้องการใช้กำลังคนของประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ด้านบุคคล ทักษะการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการติดต่อสื่อสารตลอดจนตอบสนองต่อการแข่งขันในระดับสากลด้วยการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตให้มีความรู้

ทางวิชาชีพบริหารรัฐกิจ เข้าถึงองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ และพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาชีพบริหารรัฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง สามารถบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับวิชาชีพบริหารรัฐกิจได้อย่างเหมาะสม และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ รวมทั้งการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินการเพื่อบรรลุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ และควรปรับปรุงหลักสูตรฯ อย่างไรจึงจะสามารถผลิตบัณฑิตบริหารรัฐกิจให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติได้มากที่สุด โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการใช้กำลังคนของสังคมของประเทศไทย และของนานาประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีดังนี้

2.1 เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ที่ดำเนินการในปัจจุบันในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของการใช้หลักสูตร โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ปรับปรุงชุดวิชาและคำอธิบายชุดวิชา กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่มผู้เรียน/ผู้ใช้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

3. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินผลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ใน 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิต

บัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ ที่ดำเนินการโดยแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 การประเมินด้านบริบท (Context) โดยจะประเมินจาก

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านต่างๆ ดังนี้

ก) ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์โดยสอบถามจาก นักศึกษา บัณฑิต และอาจารย์ประจำ

ข) ด้านความสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำที่รับผิดชอบการเรียนการสอน

ค) ด้านการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและบัณฑิตโดยสอบถามจาก นักศึกษา และบัณฑิต

ง) ด้านการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมโดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำและผู้ใช้บัณฑิต

จ) ด้านความสอดคล้องกับองค์การวิชาชีพโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ

2) โครงสร้างหลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมของหมวดวิชาต่างๆ และชุดวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาในโครงสร้างหลักสูตรโดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ

3) เนื้อหาของหลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมของชุดวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาต่างๆ ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรโดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ

3.1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินจาก

1) ความเหมาะสมของเอกสารการสอนและแหล่งการเรียนรู้ โดยสอบถามจากนักศึกษบัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

2) ความพร้อมและศักยภาพของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ

3.1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร โดยประเมินจาก

การบริหารหลักสูตร การจัดทำเอกสารการสอน การกำหนดระบบการการวัดและประเมินผลการศึกษา การกำหนดระบบการบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ความพร้อมของอาจารย์ประจำหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารชุดวิชา (คบทช.) รวมทั้งความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมและความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราชที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ

1) การบริหารหลักสูตร เป็นการประเมินด้านความเหมาะสม/คุณภาพของการบริหารหลักสูตร โดยสอบถามจาก นักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

2) การจัดการเรียนการสอน เป็นการประเมินความพร้อมของการจัดการเรียนการสอนในด้าน ต่าง ๆ โดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ

3) การวัดและการประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

4) การบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นการประเมินความเหมาะสมของการบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

3.1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Output) โดยประเมินจากคุณภาพของบัณฑิตโดยประเมินจากคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559) กล่าวคือ

1) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มสธ. ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ด้านได้แก่ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้และประสบการณ์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านทักษะการศึกษาทางไกล และด้านความสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยที่การประเมินผลผลิตจะประเมินจากบัณฑิตที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตนเอง และให้ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้นบัณฑิตเป็นผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต

2) การดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-centered Learning:SCL) เพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะการ ปรับปรุงเอกสารการสอน ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงหลักสูตร โดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ

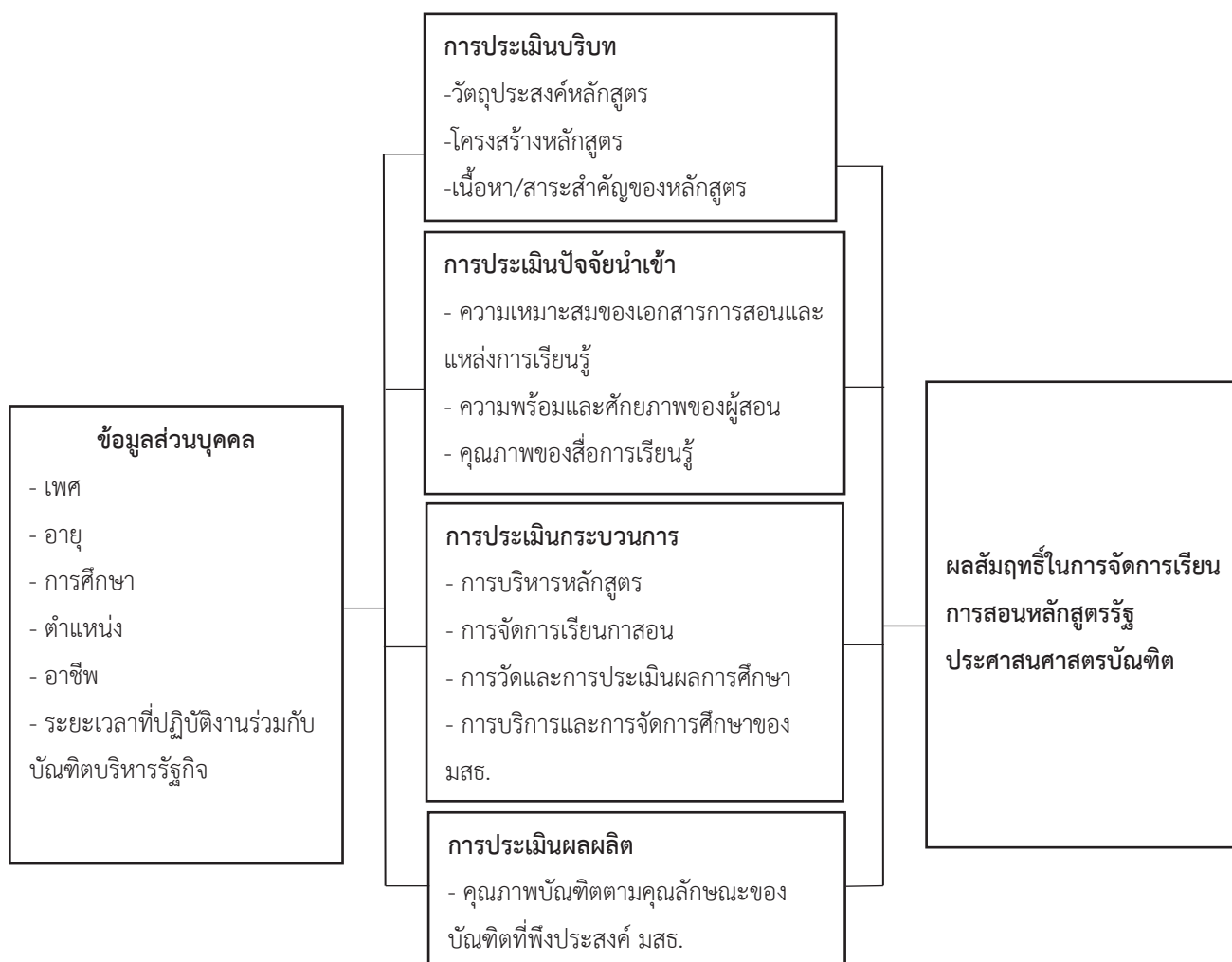
3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่มประกอบด้วย 1) นักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 200 คน 2) บัณฑิตรัฐประศาสนศาสตรที่สำเร็จการศึกษาในปี 2555 -2557 มีจำนวน 202 คน 3) ผู้ใช้บัณฑิตในข้อ 3.3.2 จำนวน 202 คน 4) คณาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจจำนวน 11 คน

5) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของ มสธ.ที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 115 คน

3.3 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาทำการศึกษา 9 เดือน ในปีงบประมาณ 2559 คือ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-ตุลาคม 2559

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรจากแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลหลักสูตรนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการประเมินหลักสูตรสามารถรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยประเมินผลหลักสูตร

5. นิชามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการจัการ หมายถึ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร บัณฑิต ระดับปริญญาตรี ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 เป็ด สอนตั้งแตปีการศึกษา 2555 เป็นต้นมา เป็นหลักสูตร 4 ปี และครบรอบที่จึต้องปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2559

2) เนื้อหา/สาระของหลักสูตร หมายถึ องค์ประกอบ ของหลักสูตรซึ่งในแตละหลักสูตรจึมีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร ระบบการจัการ ศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร ผล การเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล หลักเกณฑ์ ในการประเมินผล การพัฒนาตัวผู้สอน และการประกัน คุณภาพหลักสูตร

3) องค์ประกอบของหลักสูตรได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร และความเหมาะสมของชุดวิชาใน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

4.) การบริหารหลักสูตร หมายถึ การนำหลักสูตร ที่ได้ผ่านการพัฒนาและความเห็นชอบของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องแล้วไปดำเนินการจัการเรียนการสอนจริง เพื่อให้ผู้เรียนที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ เป็นผู้ที่มี คุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และอื่นๆ ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยประเมินจากคามพึงพอใจ ของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารหลักสูตรด้านการปฐมนิเทศ การจัการโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของ ผู้เรียน และกระบวนการจัการเรียนการสอน

5) การวัดและการประเมินผลการศึกษา หมายถึ การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการ กำหนดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตอบคำถาม กิจกรรมทำเรื่อง การทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน และหลังเรียน การทำกิจกรรมประกอบการศึกษา กิจกรรม e-Learning การจัทดสอบตามความพร้อม (walk in exam) การสอบไล่/สอบซ่อมประจำภาคการศึกษาและการดำเนินการ สอบไล่/สอบซ่อม เป็นต้น

6) การบริการและการจัการศึกษาของ มหาวิทยาลัย หมายถึ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามที่ กำหนดไว้แผนในการบริหารหลักสูตรได้แก่ การลงทะเบียน เรียนผ่านสื่อ / เทคโนโลยี เช่น เคาน์เตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet ศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร เป็นต้น การจัส่งเอกสารชุดวิชา (ถูกต้อง ทันเวลา ตรงชุดวิชา

ครบถ้วน ฯลฯ) การให้บริการตอบคำถามนักศึกษา (ศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร ศูนย์สารสนเทศ Call Center เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ การให้บริการทั่วไป ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วม แบบครบวงจร (ในกรณี ที่ เคยให้บริการ) และ การติดต่อสื่อสารกับคณาจารย์และ/ หรือเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชาวิทยาการจัการ การ ติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศ Call center เป็นต้น ตลอดจนการให้บริการของศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น

7) การดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพที่เน้นผู้เรียน และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หมายถึ การดำเนินการทางด้าน การผลิต/ปรับปรุงเอกสาร การสอน / แบบฝึกปฏิบัติ การแนะแนวหรือการให้ คำปรึกษาทางการเรียนการสอนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ / Internet เป็นต้น การสอนเสริมแบบต่างๆ (แบบ ปกติ / เข้ม / เข้มพิเศษ / e-Learning ผ่านเครือข่าย Internet) การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชาต่างๆ การอบรม เข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การอบรมเข้มพิเศษชุด วิชา และกิจกรรมประจำชุดวิชาและนำผลไปใช้ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน

8) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึ คุณลักษณะของพึงประสงค์ 5 ด้านที่กำหนดโดยประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับ ปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร พ.ศ. 2558 และ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราชและสาขาวิชาวิทยาการ จัการที่อาจเพิ่มคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย การศึกษา เอกลักษณะและ หรืออัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

9) ผลสัมฤทธิ์ในการจัการเรียนการสอนหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต หมายถึ ผลการดำเนินการจัการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ตาม มคอ.1 (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญา ตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร) และมีคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่ พึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการและ มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมาธิราชกำหนด

10) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขารัฐ ประศาสนศาสตร หมายถึ ประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐ ประศาสนศาสตร พ.ศ. 2558 และสาขาที่เกี่ยวข้อง (มคอ.

1) ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ชื่อสาขาวิชา ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ลักษณะของสาขาวิชา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 ด้าน เช่น มาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ทักษะ ด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

11) โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบของชุดวิชาในหมวดวิชาต่างๆ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร (ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี) โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวด และหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร เป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่มีผลบังคับใช้ ในปัจจุบัน

12) การปรับปรุงหลักสูตรหมายถึง การปรับแก้ไขหลักสูตรที่เปิดสอนในปัจจุบันในบางส่วนหรือหลายส่วน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความต้องการที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

6. ผลสำเร็จที่ได้รับและการนำไปใช้ประโยชน์

1) ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิตโดยผลการประเมินผ่านเกณฑ์ครบทุกด้าน

2) ผลการประเมินตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

3) ผลการประเมินสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2560 ของแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ด้าน วัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ปรับปรุงชุดวิชาและ คำอธิบายชุดวิชา กระบวนการเรียนการสอน และกลุ่ม ผู้เรียน/ผู้ใช้หลักสูตร

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีสาระสำคัญ โดยสรุปดังนี้

ครอนบัค (Cronbach, 1982) เห็นว่าการประเมินผล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา ทั้งนี้ โครงการทางการศึกษาอาจเป็นกิจกรรมการเรียน การสอน แนวทาง หรือข้อเสนอแนะให้คนส่วนใหญ่ปฏิบัติ ตลอดจน การทดลองทางการศึกษาอื่นๆ

สำหรับ ศจีมาศ พูลทรัพย์ (2559) เห็นว่าการประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและการวิเคราะห์ ข้อมูล เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือไม่ แล้วนำ ข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้ มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งๆ ขึ้นต่อไป โดยในการประเมินหลักสูตรจะใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

โดยสรุปการประเมินผลหลักสูตร เป็นการวัด ประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าหลังจากสถานศึกษาได้นำ หลักสูตรไปปฏิบัติจริงนั้นเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่ มีความเหมาะสมหรือไม่ ประสกับปัญหาหรือมีอุปสรรคใดบ้าง ทั้งนี้การประเมินผลหลักสูตรจะต้องประเมินทั้งตัวหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและการ ประเมินระบบหลักสูตร

การดำเนินการประเมินหลักสูตรรัฐประศาสน ศาสตรบัณฑิตนั้นจะดำเนินการตามประกาศมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชเรื่อง ระบบ และกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช พ.ศ.2545 โดยจะเริ่มจากสาขาวิชาที่จัดการ เรียนการสอนในหลักสูตรนั้นๆ จะสำรวจหลักสูตรที่อยู่ใน เกณฑ์ประเมิน (ดำเนินการจัดการเรียนการสอนครบ 5 ปี) จัดหลักสูตรเข้าสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของ

มหาวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรต่อสภาวิชาการ คณะกรรมการประเมินหลักสูตรพิจารณา กำหนดแนวทาง ขอบเขต และวิธีการประเมินหลักสูตร การจัดทำโครงการวิจัยโดยขอใช้งบประมาณจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ดำเนินการและจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการประจำสาขาวิชา สาขาวิชาเสนอผลการประเมินหลักสูตรต่อสภาวิชาการ สภาวิชาการพิจารณาวินิจฉัยผลการประเมินหลักสูตรและเสนอความเห็นต่อสภามหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยรับทราบ และพิจารณาผลการประเมินหลักสูตร

การวิจัยประเมินผลหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการประเมินไว้ 4 ด้าน ได้แก่ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 กล่าวคือ

1. การประเมินด้านบริบท (Context) โดยจะประเมินจาก 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ โดยสอบถามจาก นักศึกษาในปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ (2) ด้านความสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ (3) ด้านการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและหรือบัณฑิตโดยสอบถามจากนักศึกษาและบัณฑิต (4) ด้านการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมโดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และผู้ใช้บัณฑิต (5) ด้านความสอดคล้องกับเกณฑ์ขององค์การวิชาชีพโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ 2) โครงสร้างหลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมของหมวดวิชาต่างๆ ในโครงสร้างหลักสูตร โดยสอบถามจากนักศึกษาในปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำ 3) เนื้อหาของหลักสูตร เป็นการประเมินความเหมาะสมของชุดวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาต่างๆด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรโดยสอบถามจากนักศึกษา ปัจจุบัน บัณฑิต และอาจารย์ประจำ

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ที่ใช้

ในการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินจาก (1) ความเหมาะสมของเอกสารการสอนและแหล่งการเรียนรู้ โดยสอบถามจากนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2) ความพร้อมและศักยภาพของอาจารย์ประจำโดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ (3) คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เช่น เอกสารการสอน รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ โดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ความพร้อมและความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของ มสธ.ที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน สถานที่ กฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ วิธีการและเทคนิคการทำงานที่ใช้ในการให้บริการแก่นักศึกษา

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process)

โดยประเมินจากการบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย (1) การบริหารหลักสูตร เป็นการประเมินด้านความเหมาะสมและหรือคุณภาพของการบริหารหลักสูตร ด้านระบบการจัดโครงสร้างและการบริหารหลักสูตร การมีระบบและกลไกในการบริหารหลักสูตร การมีแผน การดำเนินการตามแผนการบริหารหลักสูตร การนำข้อมูลการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตร การปฐมนิเทศ การจัดโปรแกรมการศึกษา กระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอบถามจาก บัณฑิตนักศึกษาปัจจุบัน อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2) การจัดการเรียนการสอน เป็นการประเมินความพร้อมของการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ โดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ (3) การวัดและการประเมินผลการศึกษา เป็นการประเมินความเหมาะสมของวิธีการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (4) การบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นการประเมินความเหมาะสมของการบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยสอบถามจากนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4. การประเมินด้านผลผลิต (Output) โดยประเมินจากคุณภาพของบัณฑิตตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2559) ได้แก่ (1) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มสธ. ประกอบด้วยคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้และประสบการณ์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง โดยให้บัณฑิตที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตนเอง และให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ประเมินในฐานะที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต (2) การดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-centered Learning :SCL) เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงเอกสารการสอน ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยสอบถามจากอาจารย์ประจำ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาจากรายงานการวิจัยของ สุภา นิลพงษ์ (2554) เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 การวิจัยเรื่องนี้มีคามมุ่งหมายที่จะประเมินหลักสูตรใน 5 ด้านได้แก่ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านประสิทธิผล และด้านผลกระทบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปรับปรุง แก้ไข หรือดำเนินการใช้หลักสูตรต่อไป แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์จำนวน 565 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านบริบทพบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมไทยในระดับมากที่สุด และโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอนและสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับแหล่งการเรียนรู้และงบประมาณมีความหลากหลาย ความเพียงพอและ

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้และงบประมาณมีความเหมาะสมและความเพียงพอในระดับมาก (3) ด้านกระบวนการ พบว่าการปฏิบัติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก ในด้านการวางแผน การเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก การปฏิบัติของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลและด้านการวางแผน การเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก (4) ด้านประสิทธิผล นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูงมากในทุกด้านและผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงในทุกด้านเช่นกัน

สำหรับนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิษฐ์ศักดิ์ และ นุรชิตา เพอแสงละ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยที่การวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ว่า เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ประชากรประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษามหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในภาพรวมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับปานกลาง และพึงพอใจในด้านโครงสร้างหลักสูตรในระดับมาก (2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความพึงพอใจด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจด้านเนื้อหาวิชาในระดับมากและพึงพอใจในด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง (3) ด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลางมีความพึงพอใจด้าน

การวัดผลในระดับปานกลางและมีความพึงพอใจในด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอนในระดับมาก (4) ด้านผลผลิตพบว่าในภาพรวมความพึงพอใจในด้านความเหมาะสมของผลที่ได้รับจากการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับประชากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน

การสอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตจำนวน 5 กลุ่มได้แก่นักศึกษาในปัจจุบัน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ประจำและ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของ มสธ. ที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 4,000 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 730 คน แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
1. นักศึกษาปัจจุบันที่ศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	มากกว่า 1,000 คน	200*
2.บัณฑิต รป.บ.	มากกว่า 1,000 คน	202*
3.ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตตามข้อ 2.	มากกว่า 1,000 คน	202*
4.อาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการการจัดการ	11	11
5.เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	มากกว่า 1,000 คน	115*
รวม	มากกว่า 4,000 คน	730

หมายเหตุ* จำนวนกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากคำแนะนำของคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยสถาบัน เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านค่าใช้จ่ายและระยะเวลาที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามที่กำหนด

ทั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive /Judgmental Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเฉพาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวัดการกระจายของข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับคำตอบในคำถามปลายเปิด ทั้งนี้ ได้กำหนดระดับการประเมินความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์การตัดสินระดับมากขึ้นไป (มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปจากการประเมิน 5 ระดับ) ถือว่าผ่านการประเมิน

ผลการศึกษา

การวิจัยประเมินหลักสูตรรัฐประศาสน ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการการจัดการ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท เป็นการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรโดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ประจำ กล่าวคือ

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งอาจารย์ประจำ นักศึกษา และบัณฑิต เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70, 4.64, 4.59$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

2) วัตถุประสงค์ด้านสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต เห็นว่าสามารถตอบสนองความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53, 4.52$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

3) ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมของวัตถุประสงค์หลักสูตรนั้น ทั้งบัณฑิต อาจารย์ประจำ นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตและเห็นว่าสามารถตอบสนองความต้องการของ

ตลาดแรงงานและสังคมได้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47, 4.47, 4.46, 4.46$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4) ความสอดคล้องกับการกิจกรรมมหาวิทยาลัยของวัตถุประสงค์ อาจารย์ประจำเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับการกิจกรรมมหาวิทยาลัยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

5) ความสอดคล้องกับเกณฑ์องค์รววิชาชีพของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นอาจารย์ประจำต่างเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

1.2 โครงสร้างหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมของหมวดวิชาในโครงสร้างหลักสูตรทั้งหมดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีนั้น อาจารย์ประจำเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน ในขณะที่บัณฑิตและนักศึกษาเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.39, 4.32$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

1.3 เนื้อหา/สาระสำคัญของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1) ชุดวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น นักศึกษาเห็นว่ามีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) ผ่านเกณฑ์ประเมินในขณะที่บัณฑิต และอาจารย์ประจำเห็นว่ามีสอดคล้องในระดับมาก ($\bar{X}=4.47, 4.29$) ตามลำดับผ่านเกณฑ์ประเมิน

2) ความสอดคล้องระหว่างชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ(ชุดวิชาบังคับ 9 ชุดวิชา)กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ทั้งอาจารย์ประจำ บัณฑิต นักศึกษา เห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.72, 4.60, 4.59$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

3) ความเหมาะสมของชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ชุดวิชาบังคับ 9 ชุดวิชา) ที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรนั้น ทั้งนักศึกษา บัณฑิต ต่างเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61, 4.59$) ตามลำดับผ่านเกณฑ์ประเมิน ในขณะที่อาจารย์ประจำเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4) ความสอดคล้องระหว่างชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ชุดวิชาเอก 5 ชุดวิชา) กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ทั้งอาจารย์ประจำ บัณฑิต นักศึกษา เห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72, 4.54, 4.51$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

5) ความเหมาะสมของชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ชุดวิชาเอก 5 ชุดวิชา) ที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรนั้น ทั้งนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำต่างเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59, 4.58, 4.51$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินความเหมาะสมของเอกสารการสอนและแหล่งการเรียนรู้ ความพร้อมและศักยภาพของผู้สอน คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ เช่น เอกสารการสอน รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ โดยสอบถามจากนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวคือ

2.1 ความเหมาะสมของเอกสารการสอนและแหล่งการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมและคุณภาพของเอกสารการสอนและแหล่งการเรียนรู้ทั้งบัณฑิต นักศึกษา และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ต่างเห็นว่ามีเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก ($\bar{X}=4.37, 4.34, 3.90$) ตามลำดับผ่านเกณฑ์ประเมิน

2.2 ความพร้อมและศักยภาพของผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าอาจารย์ประจำเห็นว่าตนเองมีความพร้อมและมีศักยภาพที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

2.3 คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสมและคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ นั้น บัณฑิต นักศึกษาและ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช เห็นว่ามีเหมาะสมและคุณภาพในระดับมาก ($\bar{X}=4.32, 4.24, 3.86$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงานนั้นจะประเมินจากการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากความเหมาะสมหรือคุณภาพด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการ

วัดและการประเมินผลการศึกษาโดยสอบถามจากนักศึกษาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ประจำ

3.1 การบริหารหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เห็นว่ามีความเหมาะสมหรือคุณภาพของการบริหารหลักสูตรในระดับมาก ($\bar{X}=4.46, 4.36, 4.30, 3.84$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

3.2 การจัดการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อาจารย์ประจำเห็นว่ามีเหมาะสมหรือคุณภาพในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

3.3 การวัดและการประเมินผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทั้งนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เห็นว่ามีความเหมาะสมหรือคุณภาพของการวัดและการประเมินผลในระดับมาก ($\bar{X}=4.40, 4.38, 4.09$) ตามลำดับผ่านเกณฑ์ประเมิน

3.4 การบริการและการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าทั้งบัณฑิต นักศึกษา เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เห็นว่ามีความเหมาะสมหรือระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14, 4.11, 3.58$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4. ผลการประเมินผลผลิต การประเมินผลผลิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต นั้นผู้วิจัยได้ประเมินจากคุณภาพของบัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชโดยสอบถามจากบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในภาพรวมทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่ามีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46, 4.32$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

4.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรมนั้นทั้งบัณฑิตเห็นว่ามีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน แต่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีบัณฑิตมีคุณธรรม จริยธรรมในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.2 ด้านความรู้และประสบการณ์นั้น บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีความรู้และประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35, 4.17$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.3 ด้านความคิดและแก้ปัญหา นั้น บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีความคิดและแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40, 4.17$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.4 ด้านความรับผิดชอบนั้นทั้งบัณฑิต เห็นว่ามีความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.56$) ผ่านเกณฑ์ประเมินแต่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์นั้นบัณฑิตเห็นว่ามีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน และผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) ผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.6 ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีนั้น บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตต่างเห็นว่ามี การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29, 4.04$) ตามลำดับผ่านเกณฑ์ประเมิน

4.7 ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้นทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.51, 4.40$) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย เรื่องการประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชนั้นสามารถนำประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจมาพิจารณาดังนี้

1. ด้านบริบท ประกอบด้วย

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความชัดเจน ความสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย และเกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพ การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา บัณฑิต ตลาดแรงงานและสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นจากนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและ อาจารย์ประจำ แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยและเกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของทั้งของนักศึกษาและบัณฑิต และสามารถตอบสนองต่อความ

ต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 และยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิสวัสดิ์ และ นุรชิตา เพอ แสละ เรื่อง ประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งส่วนนี้สามารถอธิบายได้ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมจึงส่งผลให้มีผู้สมัครเรียนในหลักสูตรนี้มากเป็นลำดับที่ 3 ของผู้สมัครเรียนกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช และผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำมากกว่าร้อยละ 90 ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรได้ดำเนินการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ และนโยบายของรัฐบาล และได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้ และนำไปสู่การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดระบบการดำเนินงาน และแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายต่างๆ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น

1.2 โครงสร้างหลักสูตร โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของหมวดวิชาและชุดวิชาในโครงสร้างหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และ อาจารย์ประจำพบว่าหมวดวิชาในโครงสร้างหลักสูตรทั้งหมดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีนั้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 ที่พบว่าโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหารายวิชามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในส่วนนี้สามารถอธิบายได้ว่าการกำหนดองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรว่าควรจะต้องประกอบด้วยหมวดวิชาใดบ้างนั้น คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและได้นำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดหมวดวิชาต่างๆ ในหลักสูตรให้เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบดังกล่าวกำหนดจึงเป็นผลให้ทุกหมวดวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้

1.3 เนื้อหา/สาระสำคัญของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของชุดวิชาในหมวดวิชาต่างๆ ในแง่ของความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และอาจารย์ประจำ พบว่าชุดวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ชุดวิชาบังคับ 9 ชุดวิชา) และชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ชุดวิชาเอก 5 ชุดวิชา) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรในระดับมากที่สุดนั้น ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดว่าในแต่ละหมวดวิชาจะต้องประกอบด้วยชุดวิชาใดบ้างนั้น (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเรื่องแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและได้นำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดชุดวิชาต่างๆ ในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบและประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงเป็นผลให้ทุกชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

2.1 เอกสารการสอน โดยพิจารณาจากความเหมาะสมและคุณภาพของเอกสารการสอน ในด้านเนื้อหา สาระ กิจกรรม แบบประเมินผลตนเอง วิธีการศึกษา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ฯลฯ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต พบว่าเอกสารการสอนมีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ในขณะที่เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เห็นว่ามีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 ที่พบว่าความพร้อมและศักยภาพของสื่อการเรียนรู้นี้ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวอธิบายได้ว่าในการผลิตหรือปรับปรุงเอกสารการสอนชุดวิชาต่างๆ นั้นมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งกรรมการกลุ่มผลิต/ปรับปรุงชุดวิชาที่ประกอบด้วยคณาจารย์ภายในแขนงวิชาบริหารรัฐกิจสาขาวิชาวิทยาการจัดการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูงจากทั้งวงวิชาการและกลุ่มวิชาชีพ และในการเขียนเอกสารการสอนในแต่ละหน่วยการสอนนั้นมหาวิทยาลัยยังได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวิชาการและวิชาชีพให้เป็นผู้ร่วมผลิตชุดวิชาอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านทะเบียนและวัดผล และกรรมการด้านเทคโนโลยีการศึกษาาร่วมด้วย หนึ่ง ในการกำหนดเนื้อหาในแต่ละหน่วยการสอนยังยึดวัตถุประสงค์และคำอธิบายชุดวิชาเป็นกรอบอีกด้วย อีกทั้งการพิจารณาเนื้อหาของหน่วยการสอนของผู้เขียนนั้นคณะกรรมการฯ กระทำด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ยึดความถูกต้องตามหลักวิชาการและยึดการนำไปปฏิบัติได้เป็นเกณฑ์ ดังนั้นจึงทำให้เอกสารการสอนในแต่ละชุดวิชาสามารถให้ทั้งความรู้และทักษะแก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพทางวิชาการสูง

2.2 ความพร้อมและศักยภาพของผู้สอน โดยพิจารณาจากการวางแผนติดตามและทบทวนการดำเนินหลักสูตร การปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการพัฒนาทางวิชาการ/วิชาชีพของผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นจากอาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจนั้นพบว่าตนเองมีความพร้อมและมีศักยภาพสูงมากพอที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาให้บรรลุวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 ที่พบว่าความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอนและสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่าทั้งทางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและสาขาวิชาวิทยาการจัดการได้จัดทำประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตอย่างเข้มงวด มีการประกันความเสี่ยงอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งมีการกำกับควบคุมดูแลอย่างกวดขันจึงทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามแผนและกำหนดการที่ได้วางไว้ พร้อมทั้งมีการติดตามและทบทวนการดำเนินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้ให้การปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนในแต่ละชุดวิชาโดยผ่านรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ และในเอกสารการสอนชุดวิชาโดยคณะกรรมการบริหารชุดวิชา (คบช.) ที่รับผิดชอบในแต่ละชุดวิชา ประกอบกับสาขาวิชาวิทยาการจัดการได้ดำเนินการด้านการพัฒนาทางวิชาการ/วิชาชีพแก่อาจารย์ผู้สอนด้วยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) การฝึกอบรม การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งในและต่างประเทศ ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้จึงทำให้อาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจซึ่งเป็นทั้งผู้สอนและผู้ผลิตเอกสารการสอนเป็นผู้สอนมีความพร้อมและศักยภาพสูงและเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความสำเร็จให้แก่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

2.3 คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากการใช้เทคโนโลยีการศึกษาประเภทต่างๆ ช่วยในการเรียนรู้ การทำความเข้าใจเนื้อหาสาระในชุดวิชา การใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในชุดวิชา การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีส่วนช่วยให้ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของชุดวิชาได้มากขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่านักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าคุณภาพของสื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ในขณะที่เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เห็นว่าอยู่ในระดับมาก ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่าการผลิตเอกสารการสอนชุดวิชาต่างๆ นั้นจะมีอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาร่วมเป็นกรรมการและเป็นผู้ออกแบบระบบการใช้เทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนหน่วยการสอนว่าเนื้อหาใด ควรใช้สื่อการสอนในลักษณะใดจึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด สำหรับในกรณีของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชนั้นในฐานะที่เป็นช่างเทคนิคด้านเทคโนโลยีการศึกษาในระดับมืออาชีพ (professional) ย่อมต้องการผลิตสื่อการสอน/สื่อประกอบการเรียนที่มีคุณภาพในระดับที่เป็นเลิศ (excellence) ซึ่งการจะดำเนินการให้ด้านผลตามเป้าหมายจำเป็นต้องใช้ต้นทุนในการผลิตที่สูงมาก แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณจึงทำการผลิตได้ในระดับมาตรฐานเท่านั้น เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในส่วนนี้จึงเห็นว่าคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ยังอยู่ในระดับมากเท่านั้นและน่าจะทำได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

3.1 การบริหารหลักสูตร โดยพิจารณาจาก

1) ความเหมาะสม/คุณภาพของการบริหารหลักสูตร ด้านระบบการจัดโครงสร้างและการบริหารหลักสูตร การมีระบบและกลไกในการบริหารหลักสูตร การมีแผน การดำเนินการตามแผน การบริหารหลักสูตร และการนำข้อมูลการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของอาจารย์ประจำพบว่าการบริหารหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สุภา นิลพงษ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิตลวิद्याนุสรณ์ พุทธศักราช 2552 ที่พบว่าการวางแผน การเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่าการที่สาขาวิชาวิทยาการจัดการได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตและการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของผู้บริหารสาขาวิชาวิทยาการจัดการกับอธิการบดีซึ่งมีองค์ประกอบทางด้านการจัดโครงสร้างและการบริหารหลักสูตร การมีระบบและกลไกในการบริหารหลักสูตร การมีแผนการดำเนินการตามแผน การบริหารหลักสูตร และการนำข้อมูลการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตร ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เรื่องระบบและกลไกการพัฒนา ปรับปรุง และการบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานและบุคคลฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงส่งผลให้การบริหารหลักสูตรในส่วนนี้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในความเห็นของอาจารย์ประจำ

2) ความเหมาะสม/คุณภาพของการบริหารหลักสูตร ด้านการปฐมนิเทศ การจัดโปรแกรมการศึกษา กระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่าทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าการบริหารหลักสูตรในส่วนนี้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากที่สุด แต่เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเห็นว่ามีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก ในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการปฐมนิเทศอย่างเป็นทางการทั้ง

แบบเผชิญหน้า (face to face) และผ่านสื่อการศึกษาทั้งรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ทางช่อง STOU Channel ตลอดจน Website <http://www.stou.ac.th/main/> แก่นักศึกษาได้ช่วยให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดโปรแกรมการศึกษา การจัดวางระบบและกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสำนักทะเบียนและวัดผล สำนักคอมพิวเตอร์ และสำนักบริการการศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องและสมบูรณ์แบบ จึงช่วยให้การบริหารหลักสูตรในส่วนนี้มีความเหมาะสมและคุณภาพมากที่สุด ในส่วนของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชนั้นซึ่งเป็นทั้งนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติในหน่วยงานดังกล่าวต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา และตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการของหน่วยงานแม้ว่าจะมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและกำลังคนก็ตาม ดังนั้นบุคลากรในส่วนนี้จึงเห็นว่าการบริหารหลักสูตรในส่วนนี้หน้าที่จะบริหารจัดการให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพได้สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.2 การจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากการวางแผนและดำเนินการตามแผนการผลิต /ปรับปรุงชุดวิชา การใช้สื่อการศึกษาที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และการใช้องค์ความรู้และผลการวิจัยที่ทันสมัยสอดแทรกในแผนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของอาจารย์ประจำพบว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวมีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิตลวิद्याนุสรณ์ พุทธศักราช 2552 ที่พบว่าการวางแผน การเตรียมความพร้อมและการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการของหน่วยงานและบุคลากร และการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต นั้นแม้ว่าทางมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาวิทยาการจัดการจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมากก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้นการจัดการเรียนการสอนมีกิจกรรมหรืองานที่ต้องปฏิบัติหลายๆ อย่างจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากและกว่าที่จะปรากฏผลในทางปฏิบัติก็จำเป็นต้องใช้เวลานานเช่นกัน ซึ่งส่วนนี้อาจารย์ประจำ จึงเห็นว่าน่าจะเพิ่มความ

เหมาะสมและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.3 การวัดและประเมินผลการศึกษาโดยพิจารณาจากการมีวิธีการประเมินผลที่หลากหลายการประเมินผลตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาในหน่วยการสอน การแจ้งกำหนดการเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาและผลการประเมินนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชพบว่า การวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมหรือมีคุณภาพของในระดับมากที่สุด แต่เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เห็นว่ามีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552 และยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิสวัสดิ์ และ นุรชิตา เพอแผละ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งในเรื่องนี้อธิบายได้ว่า การดำเนินการวัดและประเมินผลตั้งแต่การออกแบบการวัด การเป็นกรรมการ การจัดทำเครื่องมือวัด การควบคุมคุณภาพแบบทดสอบได้ดำเนินการร่วมกันระหว่างสาขาวิชาและสำนักทะเบียนและวัดผล ในการดำเนินการดังกล่าวสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบ แต่งตั้งคณะกรรมการออกข้อสอบประจำชุดวิชาในแต่ละภาคการศึกษาโดยมอบหมายให้ผู้เขียนหน่วยการสอนเป็นผู้ออกข้อสอบโดยยึดวัตถุประสงค์และต้องครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหน่วยการสอนนั้นๆ และมีการออกข้อสอบใหม่ทุกครั้งที่มีการจัดสอบโดยที่ข้อสอบจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการออกข้อสอบและประธานกรรมการเป็นผู้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยมีศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบและมีศูนย์วิชาการวัดและประเมินผลของสำนักทะเบียนและวัดผลเป็นผู้แต่งตั้งอาจารย์ประจำศูนย์เป็นผู้ตรวจสอบการใช้ภาษาและถ้อยคำในแบบทดสอบและดำเนินการจัดทำต้นฉบับแบบทดสอบ การบรรจุแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างข้อสอบและปรับปรุงคุณภาพข้อสอบ การทำเฉลยข้อสอบ การจัดทำคลังข้อสอบมาตรฐานและการวิจัยด้านวิชาการวัดและประเมินผล การดำเนินการดังกล่าวนี้จึงทำให้ได้แบบทดสอบที่มีความเป็นมาตรฐานทั้งในด้านความตรง

ตามเนื้อหา (content validity) ความยากง่าย (difficulties) อำนาจการจำแนก (discrimination) และค่าเชื่อมั่น (reliability) ที่เหมาะสมจึงเป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อถือจากทั้งนักศึกษาและบัณฑิต ในขณะที่เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติ เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวในทางปฏิบัตินั้นอาจยังไม่บังเกิดผลโดยสมบูรณ์ตามหลักการวัดผลการศึกษามากนัก แม้ว่าศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบจะวิเคราะห์ข้อสอบปรับปรุงคุณภาพข้อสอบ และการจัดทำคลังข้อสอบที่จะช่วยในการพัฒนาแบบทดสอบให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้นก็ตาม และในส่วนของ การวัดและการประเมินผลการศึกษาที่พิจารณาจากระบบและกลไกกำกับกับการวัดและประเมินผล การทวนสอบกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ. ต่างๆ นั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของอาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ พบว่าการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการวัดและการประเมินผลในแต่ละภาคการศึกษานั้นอาจารย์ประจำในฐานะที่เป็นผู้ออกข้อสอบจะต้องดำเนินการตามระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น จะต้องออกข้อสอบใหม่ทุกครั้งที่มีการวัดผลประจำภาคการศึกษา และในการออกข้อสอบจะต้องยึดตามวัตถุประสงค์ของหน่วยการสอนและครอบคลุมเนื้อหาทั้งหน่วยการสอนและต้องวัดทั้งในระดับความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินภายใต้มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน มคอ. จึงส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของบัณฑิต

3.4 การบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากระบบการลงทะเบียนเรียน การจัดส่งเอกสารประเภทต่างๆ การให้บริการตอบคำถาม การติดต่อสื่อสารกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย การให้บริการของศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร การให้บริการของศูนย์วิทยพัฒนานั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชพบว่า การบริการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของเฉลิมพงษ์ มีสมนัยและกิตติพงษ์ เกียรติวัชรชัย การวิจัยเรื่องการติดตามมหาวิทยาลัยรัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราช อีกทั้งยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภา นิลพงษ์ เรื่องการประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

พุทธศักราช 2552 ที่และยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิสวัสดิ์ และ นุรชิดา เพอแผละ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่าการให้บริการและการจัดการศึกษานั้นมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักพิมพ์ สำนักวิชาการ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา สำนักบริการการศึกษา ศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร ศูนย์วิทยพัฒนา และการดำเนินงานในแต่ละส่วนราชการมีผู้ปฏิบัติงานหลายระดับและมีจำนวนมากซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบการประสานงานและการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะต้องมีจิตบริการ และจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบ (accountability) โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักศึกษาและประสิทธิผลในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นประการสำคัญ

4. ด้านผลผลิต

โดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านต่างๆ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรอบรู้ และประสบการณ์ ความคิดและแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้ใช้นักศึกษาพบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิสวัสดิ์ และ นุรชิดา เพอแผละ ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในเรื่องนี้สามารถอธิบายได้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ (คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านต่างๆ) ของนักศึกษาใน มคอ. 3 และมีการทวนสอบประสิทธิผลของวิธีสอนที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ (คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านต่างๆ) ตามที่ระบุไว้ในรายละเอียดของชุดวิชา มคอ. 5 ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัย

ธรรมาธิราชได้ดำเนินการตามประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเรื่อง ระบบและกลไกการพัฒนา การปรับปรุง และการบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2554 โดยการจัดวางระบบการดำเนินงานต่างๆ ที่มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งมีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังนักศึกษาสำเร็จการศึกษาโดยการวิจัยประเมินผลอีกด้วย วิธีการนี้จึงส่งผลให้บัณฑิตบริหารรัฐกิจของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าโดยรวมแล้วหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 เป็นหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์ประเมินผลในระดับที่ดีมาก มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนและความเหมาะสม มีความสอดคล้องระหว่างกันและกันขององค์ประกอบหลักสูตรฯ ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลส่งผลให้บัณฑิตบริหารรัฐกิจที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชครบถ้วนทุกประการ สามารถที่จะนำไปใช้ต่อไปได้โดยไม่ต้องปรับปรุงใดๆ เลย เพียงแต่อาจจำเป็นต้องปรับปรุงในบางกิจกรรมของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการปรับปรุงให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี ประกอบกับการประชุมของคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของสาขาวิชาวิทยาการจัดการ เห็นว่าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่ปรับปรุงขึ้นใหม่นี้ ควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งหมายรวมถึงการสร้าง ความตระหนักถึงปรัชญาการเมือง บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความสำคัญของการ

เปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและให้บริการภาครัฐ นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น รวมทั้งเน้นแนวคิดและกระบวนการต่างๆในการบริหารงานภาครัฐและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มุ่งเน้นการสร้างพหุวิทยาการเพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้มีความรู้ปัญญาและทักษะในการประกอบวิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและให้บริการของรัฐในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเป็นธรรม

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่ปรับปรุงใหม่นี้ควรจะต้องประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตในหมวดศึกษาทั่วไปเท่ากับ 30 หน่วยกิต (จำนวน 6 ชุดวิชา) หมวดวิชาเฉพาะเท่ากับ 84 หน่วยกิต (จำนวน 14 ชุดวิชา) หมวดวิชาเลือกเสรี หน่วยกิต (จำนวน 1 ชุดวิชา) และหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเท่ากับ 120 หน่วยกิต (จำนวน 20 ชุดวิชา) ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4 ปี การศึกษา

ในส่วนเนื้อหาของหลักสูตรนั้นควรเป็นเนื้อหาที่สะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทั้งสิ้น 5 องค์ความรู้ได้แก่ (1) กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (2) กลุ่มองค์ความรู้

ด้านนโยบายสาธารณะ (3) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (4) กลุ่มองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ (5) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ

ในส่วนของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้นยังควรคงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ประกอบด้วยต่างๆ ได้แก่คุณธรรม จริยธรรม ความรอบรู้และประสบการณ์ ความคิดและแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย เนื่องจากการวิจัยประเมินผลหลักสูตรเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ในรอบระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาจึงทำให้ทราบเฉพาะผลการประเมินสำหรับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมาว่ามีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับใด และสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรเท่านั้น ดังนั้นหากประสงค์จะทราบถึงแนวโน้มต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรในอนาคตแล้วควรจะต้องดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความต้องการหลักสูตรด้วยวิธีการที่เหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

กาญจนา คุณารักษ์. (2553). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*.

นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กำไรทิพย์ จรินทร์. (2552). *การประเมินหลักสูตรรัฐ*

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยเฉลิม

กาญจนา.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.การประชุมหาญใหญ่

วิชาการ ครั้งที่ 4 เรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนา

สังคมไทย”

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักงาน

เรื่อง การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี

(ต่อเนื่อง) ของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551

(ประกาศเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551)

สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2559, จาก

[http://www.mua.go.th/users/he-](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-12%20manage%20bachelor's%20degree%20programe%202551.pdf)

[commission/doc/law/ministry%20law/1-](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-12%20manage%20bachelor's%20degree%20programe%202551.pdf)

[12%20manage%20bachelor's%20degree%20](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-12%20manage%20bachelor's%20degree%20programe%202551.pdf)

[programe%202551.pdf](http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-12%20manage%20bachelor's%20degree%20programe%202551.pdf)

นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว ประยูร เทพนวล เมธี ดิสวัสดิ์ และ

นุรชิดา เพอแสงละ. (2556) บทความวิจัยเสนอ ใน

การประชุมหาญใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10

พฤษภาคม 2556 เรื่อง *ประเมินการจัดการเรียน*

การสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ของมหาวิทยาลัยหาญใหญ่ สารสังเขปออนไลน์

สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2559, จาก

[http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedi](http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster2/338_436-446.pdf)

[ngs2013/pdf/Book3/Poster2/338_436-446.pdf](http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster2/338_436-446.pdf)

- นกุล บำรุงไทย อรุณา บำรุงไทย สายพิน เม่นเกิด
อัจฉิมา สุนทร และธราภรณ์ ชีรภาพิเศษพงษ์.
(2552). การติดตามคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาของศูนย์วิทยบริการ นอก
จังหวัดพิษณุโลก และความพึงพอใจของผู้ใช้
ผู้สำเร็จการศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา
2550. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิพวรรณ บุญเพิ่ม และชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์. (2552).
รายงานการวิจัยเรื่อง การติดตามมหาวิทยาลัย
บริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและ
พัฒนา*. กรุงเทพฯ : เอราวันการพิมพ์
- ทิศนา ขัมมณี. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนา
เด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*.พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2558). การประเมินหลักสูตร:แนวคิด
กระบวนการและการใช้ผลการประเมิน
:Curriculum Evaluation: Approaches,
Procedures, and Its Utility วารสารศึกษาศาสตร์
มสธ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (ม.ค. – มิ.ย.) 2558.
หน้า 13-28.
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). *เทคนิคและวิธีการสอน
อุตสาหกรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะวิชา
อุตสาหกรรมศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). *หลักสูตร* สารสังเขป
ออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,จาก
<https://th.wikipedia.org/wiki>
- ศศิมาศ พูลทรัพย์ การประเมินผลหลักสูตร สารสังเขป
ออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2559, จาก
[https://www.rncc.ac.th/Media/Early_Childhood
_Education/sajeemas_3.../unit7.ppt](https://www.rncc.ac.th/Media/Early_Childhood_Education/sajeemas_3.../unit7.ppt)
- สุภา นิลพงษ์ (2554) *การประเมินหลักสูตรโรงเรียนมหิดล
วิทยานุสรณ์ พุทธศักราช 2552* ปรินญาณินทร์
วท.ม.(วิทยาการประเมิน) กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สารสังเขปออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน
2559, จาก [http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/
handle/123456789/455/Supa_N.pdf?sequence=1](http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/455/Supa_N.pdf?sequence=1)
- สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย.(2559). *คุณลักษณะ
ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช* สารสังเขปออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 15
มิถุนายน 2559, จาก [http://www.stou.ac.th
/Information/Notis_bandit.pdf](http://www.stou.ac.th/Information/Notis_bandit.pdf)
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2559). *ความเป็นมา
สารสังเขปออนไลน์* สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม
2559, จาก[http://www.stou.ac.th/Home
/aboutstou /history.html](http://www.stou.ac.th/Home/aboutstou/history.html)
- สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ภาควิชาการศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554).
รายงาน การวิจัยเรื่องการติดตามและประเมินผล
หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการ
สอนคณิตศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2551 – 2552.
- ชญานต์ ศรีอินทร์. (2552). *การประเมินหลักสูตรศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม
และองค์การ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ.
- นิตยา น้อมพรหม. (2549). *การประเมินหลักสูตร
บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากร
มนุษย์ คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- บุษราคัม ทองเพชร และคณะ. (2554). *รูปแบบการ
ประเมินหลักสูตรแบบ ERPAI*, มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เรณู เชื้อเมืองพาน. (2550). *การประเมินหลักสูตร MBA
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย พ.ศ.2545 (ฉบับปรับปรุง) ตามความ
คิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง*. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Bobbitt, J. Franklin. (1918). *The Curriculum*. Boston:
Houghton Mifflin. อ้างในวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี
สารสังเขปออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน
2559, จาก [.th.wikipedia.org/wiki/](http://th.wikipedia.org/wiki/)
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*, New
York: McGraw-Hill.

- Lavatelli, C. S., Moore W. J. & Kaltsounis, T. (1972). *Elementary School Curriculum*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Oliva, P.F. (1992), *Developing the curriculum*. New York : Harper Collins.
- Stake, R. E. (1973) *Program Evaluation Particularly Responsive Evaluation* Paper presented at a conference on "New trends in Evaluation" Goteborg, Sweden, October, 1973 from http://journals.sfu.ca/jmde/index.php/jmde_1/article/viewFile/303/298
- Saylor, J. G. & Alexander, W. M. (1974). *Planning Curriculum for schools*, New York: Harcourt.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago & London. The University of Chicago Press.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development. Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Wikipedia, the free encyclopedia Ralph W. Tyler
 สารสนเทศออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2559, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
https://en.wikipedia.org/wiki/Ralph_W._Tyler